

GESLOTEN JEUGDZORG

WETSWIJZIGING

De wijziging van de Wet op de jeugdzorg maakt per 1 januari 2008 gesloten jeugdzorg mogelijk.

Waarom een wetswijziging?

Tot 1 januari 2008 werden jongeren met zeer ernstige gedragsproblemen samen met strafrechtelijk veroordeelde jongeren in een justitiële jeugdinrichting (JJI) geplaatst. Dit gebeurde op basis van een civielrechtelijke titel, namelijk de machtiging uithuisplaatsing en plaatsing in een JJI. Het samen plaatsen van civielrechtelijke en strafrechtelijke jongeren wordt onwenselijk geacht. Het kabinet is van mening dat jeugdigen met ernstige gedragsproblemen zoals agressieve gedragsstoornissen, antisociaal en opstandig gedrag of loverboys- problematiek niet in een JJI thuis horen. Jongeren met ernstige gedragsproblemen moeten in een gesloten setting in de jeugdzorg worden behandeld.

Om deze gesloten vorm van jeugdzorg te kunnen creëren, is een wijziging van de Wet op de jeugdzorg nodig. In 2005 heeft het kabinet de Tweede Kamer laten weten de wet te willen wijzigen.

Wie komen er in de gesloten jeugdzorg?

Gesloten jeugdzorg is bedoeld voor de jeugdige die aan de onderstaande volwaardigheden voldoet:

- hij heeft ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren;
- deze problemen maken opname en verblijf in een gesloten setting noodzakelijk;
- de gesloten setting is nodig om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de zorg onttrekt of dat anderen hem daaraan onttrekken.

Hoe komen jeugdigen terecht in de gesloten jeugdzorg?

De procedure voor gesloten jeugdzorg ziet er in het kort als volgt uit:

Indicatiebesluit

Het indicatiebesluit dient tot verblijf in een accommodatie van een gesloten jeugdzorgaanbieder met daarbij een verklaring dat de jeugdige ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen heeft die geslotenheid nodig maken. Een gedragswetenschapper die de jeugdige kort voor het verzoek heeft onderzocht, moet altijd instemmen met het besluit van bureau jeugdzorg door te toetsen of de geslotenheid inderdaad noodzakelijk is.

Verzoek

Het betrokken bureau jeugdzorg dient een verzoek tot het verkrijgen van een machtiging gesloten jeugdzorg in bij de kinderrechter. Voordat een kinderrechter hiertoe beslist, is er een indicatiebesluit van een bureau jeugdzorg nodig.

Machtiging

Voor gesloten jeugdzorg is een machtiging gesloten jeugdzorg van de kinderrechter nodig. Een machtiging kan alleen worden verleend indien:

- de jeugdige onder toezicht is gesteld;
- of wanneer bureau jeugdzorg de voogdij heeft;
- of wanneer degene die (anders dan bureau jeugdzorg) het gezag uitoefent, instemt met de machtiging. Dit kunnen de ouders, een ouder en een niet-ouder of een voogd zijn.

Voorheen werd een machtiging uithuisplaatsing en plaatsing in een JJI alleen afgegeven in combinatie met een ondertoezichtstelling (OTS). Met de wijziging van de Wet op de jeugdzorg wordt de machtiging gesloten jeugdzorg losgekoppeld van het automatisch opleggen van een OTS. Het kabinet meent dat de omstandigheid dat een jeugdige jeugdzorg in een gesloten kader nodig heeft, niet per definitie zou moeten leiden tot het uitspreken van een OTS waarmee het gezag van de ouders wordt beperkt.

Verzetten de ouders zich tegen een machtiging gesloten jeugdzorg dan is een OTS nodig om het gezag van de ouders op dit punt te kunnen beperken. Ter zitting wordt dan tegelijkertijd met de machtiging gesloten jeugdzorg een OTS aangevraagd.

In de wetwijziging staat ook dat de zorgaanbieder een hulpverleningsplan moet opstellen. Het hulpverleningsplan biedt het kader voor de te verlenen zorg en de maatregelen die genomen worden, waaronder gedwongen behandeling. In de gewijzigde Wet op de jeugdzorg staat nauwkeurig omschreven wat er in het hulpverleningsplan moet staan en hoe dat gecontroleerd wordt. Verder geeft de gewijzigde wet de mogelijkheid tot verlof. Verlof wordt uitsluitend verleend indien dit, gelet op de reden waarom de jeugdige binnen de instelling is geplaatst, verantwoord is. Een gedragswetenschapper moet instemmen met het verlenen van verlof. Het verlof wordt ingetrokken als voortzetting van het verlof, gezien de problemen van de jeugdige, niet langer verantwoord is of als de jeugdige zich niet aan de voorwaarden houdt.

Waar komt een jeugdige met een machtiging gesloten jeugdzorg?

De regel van de gewijzigde wet is dat een jeugdige met een machtiging gesloten jeugdzorg in een aangewezen accommodatie voor gesloten jeugdzorg komt.

In de wet is een uitzondering opgenomen op de regel dat een machtiging gesloten jeugdzorg alleen in de gesloten jeugdzorg ten uitvoer mag worden gelegd. Op verzoek van het betrokken bureau jeugdzorg of de raad voor de kindbescherming kan de rechter bepalen dat de machtiging gesloten jeugdzorg in een JJI wordt uitgevoerd. Een voorwaarde is dat de jeugdige bij het verlenen van de machtiging in een JJI verblijft vanwege een strafrechtelijke veroordeling.

Dit besluit moet aan een aantal voorwaarden voldoen:

- de jeugdige is 12 jaar of ouder;
- is de jeugdige tussen 12 en 16 jaar, dan moet de jeugdige en zijn gezaghebbende instemmen;
- is de jeugdige 16 jaar of ouder dan moet de jeugdige instemmen;
- de tenuitvoerlegging in een JJI geldt slechts voor de termijn die nodig is om een behandeling of opleiding af te ronden.

Tijdens een overgangperiode van twee jaar (2008-2010) wordt de capaciteit van de gesloten jeugdzorg gefaseerd opgebouwd. Jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdzorg kunnen in deze periode zowel in de gesloten jeugdzorg als in een justitiële jeugdinrichting (JJI) geplaatst.

Het ministerie voor Jeugd en Gezin, het Ministerie van Justitie en de MOgroep hebben voor de overgangperiode een plaatsingsprotocol opgesteld. Op basis van dit protocol krijgen de meest kwetsbare jeugdigen met voorrang een plaats in de instellingen voor gesloten jeugdzorg.

Wat kan er in de gesloten jeugdzorg?

De wijziging van de Wet op de jeugdzorg maakt beperkende maatregelen mogelijk binnen de gesloten instelling, zoals beperking van telefoonverkeer, vastpakken en vasthouden en afzonderen.

Beperkende maatregelen die in een individueel geval kunnen worden toegepast, worden behoudens tijdelijke noodsituaties, altijd opgenomen in het hulpverleningsplan. Dit plan is voor iedere jeugdige toegespitst op zijn zorgbehoefte en omvat alle hulp die de jeugdige gezien zijn problematiek nodig heeft. In het hulpverleningsplan zal moeten worden aangegeven welke maatregelen in welke gevallen mogen worden toegepast. Daarmee is gegarandeerd dat, behoudens noodgevallen, ook alleen deze maatregelen worden toegepast.

Rechtsbescherming

De rechtspositie van de jeugdige en de kwaliteit van de zorgaanbieders zijn op verschillende manieren gewaarborgd. Voor gesloten jeugdzorg is altijd een rechterlijke machtiging vereist. De jeugdige wordt altijd door de kinderrechter gehoord en krijgt een raadsman toegewezen. Verder kan een jeugdige zijn beklag doen over de toepassing van beperkende maatregelen.

Voor meer informatie over de gesloten jeugdzorg: www.jeugdengezin.nl